

קבעו חכמים: כל שהוא עיקר ועימו טפלה, מברך על העיקר ופוטר את הטפלה (ברכות מד.).
הגדרה: שני מאכלים או יותר שמאכל אחד הוא העיקרי והמאכל השני נועד בשביל המאכל העיקרי.

הדין: כשם שנטפל באכילה כך גם נטפל בברכה ראשונה ובברכה אחרונה למאכל העיקרי, ובברכה שמברכים על המאכל העיקרי פוטרים גם את המאכל הטפל (סי' רי"ב סעיף א. והרעיון שברכת העיקרי פוטרת את הטפל, מבואר בראשונים וביותר מבואר בחזון איש או"ח סו"ס כז).

כיצד נזהה מהו המאכל העיקרי שעליו מברכים, ומה המאכל הטפל שעליו לא מברכים?

א. **מאכל שנאכל להפיג טעם**, כגון מי שאכל מאכל חריף מאד או מתוק מאד ורוצה להפיג את הטעם החזק בפה על ידי משהו, כל המטרה שלו באכילת הדבר הנוסף היא רק כדי לשרת את המאכל הראשון שאכל, ועל כן הוא נטפל אליו ואל ברכתו (אך אם לא היה בדעתו כלל לאכול את המאכל הנוסף, כגון שהמאכל הנוסף לא היה בשעת הברכה על המאכל העיקרי, ולא היה בדעתו כלל שהוא יגיע, הוא טעון ברכה בפני"ע, סי' רי"ב ועי"ע בס"ק ד במשנ"ב).

ב. **מאכל שבא להוסיף טעם למאכל אחר**, הרי הוא טפל ונפטר בברכת המאכל העיקרי. כגון רוטב שבא להטעים את המאכל (קטשופ לציפס, חריין לדג) או ממרח שמורחים על משהו כדי להוסיף בו טעם טוב (גבינה, חומס וכדו' ע"ג קרקר או פרכייה), או שני מאכלים ממש, כשברור שאחד הוא העיקרי והשני בא להוסיף טעם (כגון שאוכל קוגל עם מלפפון חמוץ, שברור שהמלפפון בא להטעים את הקוגל). הרעיון השווה בכל אלו, שברור שיש כאן מאכל עיקרי ויש לצידו מאכל שבא להוסיף לו טעם, אך שני מאכלים עיקריים הנאכלים יחד, ואין האחד בא להטעים את השני, אלא מעוניין בכל אחד, יברך על כל מאכל בפני עצמו (סי' רי"ב ובמשנ"ב סי"א ועי"ע בס"ק מה במשנ"ב).

ג. **תערובת מאכלים**, חכמים קבעו שתערובת של מאכלים מורכבת ממאכל עיקרי ומאכלים הטפלים אליו. אם ברור מהו המאכל העיקרי בתערובת, נברך עליו ונפטור את השאר בברכתו, אך אם כולם עיקריים, ואין האחד בא להטעים את השני, אם יש בתערובת חמשת מיני דגן, הם העיקריים, ונברך בורא מיני מזונות ונפטור את השאר. אך אם אין בתערובת חמשת מיני דגן, המין הרוב נחשב כעיקרי (סי' רי"ח סעיף ז, וסעיף ב. וכן בסי' רי"א ס"ק א במשנ"ב ובעוד מקומות. והכל שנקטתי שאם ברור בתערובת שהחמשת מיני דגן הם לא העיקריים אלא באו להטעים משהו, הם טפלים, כך מבואר בפרי מגדים בפתחה להל' ברכות בס"ק יא, וכן מבואר בילקו"י יג, א. ועוד יש להרחיב בזה בשיעור הבא בס"ד).